

УДК 687.01.16.

ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАСОБИ ДЕКОНСТРУКЦІЇ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ФОРМИ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ В МАТЕРІАЛІ»

А.І. БАРАНОВА, Т.В. НІКОЛАЄВА

Київський національний університет технологій та дизайну

В статті представлені матеріали з вдосконалення методики викладання дисципліни «Виконання проекту в матеріалі», для студентів четвертого курсу спеціальності «Дизайн», за темою «Проектування форм костюма засобами деконструкції та трансформації»

В теперішній час в системі художньої освіти все більшого значення набуває освіта з різних напрямків дизайну. Дизайн став широко розповсюдженою практичною професією, яка запотребувана в різних сферах життєдіяльності людини. Тому дизайнерська освіта пов'язана, в першу чергу, з формуванням проектного мислення, без якого неможливий розвиток культури сучасного костюма. Розвиток дизайну як спеціальності вимагає постійного розвитку та вдосконалення теорії та методики дизайнерської освіти, від якої залежить в майбутньому підготовка кваліфікованих кадрів, здатних підняти культуру дизайну в Україні на більш високий рівень.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження визначено впровадження науково – методичних розробок в галузі трансформації форми в методику викладання дисципліни «Виконання проекту в матеріалі», а саме проведення нових практичних занять за методами проектування форм костюма шляхом її деконструкції та трансформації, з метою розширення теоретичних знань та практичних навичок студентів в створенні дизайн – проекту.

Постановка завдання

В статті розглянуто головним чином методику викладання завдань з трансформації та деконструкції для кращого засвоєння нового матеріалу шляхом реалізації на практиці поставлених перед студентами задач, и також шляхи розвитку та впровадження нових методик та практик міжнародної дизайнерської освіти, з метою найбільш повного розкриття творчого потенціалу особистості.

Результати та їх обговорення

«Виконання проекту в матеріалі» є однією з дисциплін при вивченні яких студенти на практиці відпрацьовують теоретичні навички набуті в процесі вивчення ряду фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін: «Художнє проектування костюма», «Дизайн-проектування», «Моделювання форм костюма» та інші.

На протязі 8 семестру студентам пропонується виконати два проектних завдання: за методикою проектування виробів шляхом деконструкції та трансформації форми.

Методика деконструкції полягає в новому підході до процесу проектування одягу, який полягає в маніпуляціях з елементами форми, їх розміщенням, співвідношенням з формою в цілому, зміною посадки виробу на фігурі, відмовою від норм конструктивної побудови форми. Засновниками методики деконструкції є представники японської школи дизайну – И.Ямамото та Р.Кавакубо, роботи яких виявили значний вплив на європейський дизайн костюма, що яскраво виявляється в роботах Ж – П.Готьє. Дж.Гальяно, Др.ван Ноттена, А.Демумельєстер та інші. Вони з достатньою естетичною делікатністю

використовують в своїх роботах асиметричний крій, нерівні краї форми, розрізи та розриви, поділ конструкції на несиметричні ліву та праву половини, вивертання на лицьову частину швів та виточок, елементи незавершеності та порушення традиційних технологічних процесів виготовлення та обробки деталей.

Серед українських дизайнерів одягу засоби деконструкції форми широко використовуються в проектуванні сучасних колекцій одягу модельєром В.Подольном. На рис. 1 наведено приклади використання цих засобів, схеми крою та розгортки форми сучасних моделей.

Трансформація є методикою перетворення або зміни форми та плоских матеріалів в об'ємні формоутворення, без поділу на конструктивні елементи. Процес трансформації визначається динамікою руху перетворення або змінами просторової орієнтації. Трансформація форми може відбуватись за наступними принципами: перетворення однієї форми в іншу за рахунок різного роду фіксацій її елементів (зав'язками, вузлами, бантами, булавками, застібками, різноманітною фурнітурою), або трансформації деталей та частин форми у внутрішньому просторі загальної форми (кінчики коміра зав'язуються на шиї, сплітаються в декоративні косички, в'яжуться краваткою, рукава скорочуються шляхом збирання, закручення, пристибиання та інші.).

В модульному проектуванні трансформація використовується для зміни форми виробу, його призначення або асортименту. Для цього використовується поєднання модулів між собою за допомогою крючків, «ліпучок», зав'язок, ґудзиків, супатних застібок, «блискавок» та інш. Процес трансформаційних перетворень може бути безкінечним, варіантів змін може бути дуже багато, завдяки чому внаслідок різноманітності варіантів форми, вона не набридає в процесі експлуатації виробу, строк якої значно подовжується. Надзвичайно цікаві варіанти трансформації форми зустрічаються в роботах сучасних європейських та японських дизайнерів: Ж-П.Готье, Террі Мюглера, Вів'єн Вествуд, Р.Кавакубо та інш. Приклади функціональної трансформації форми сучасних моделей одягу наведені на рис. 2.

Після вивчення особливостей та теоретичних засад вищезазначених методик, студенти виконують завдання у відповідності до запропонованого плану – схеми:

1. Виконання робочого ескізу проектуємого виробу.
 2. Виконання макету проекту виробу з паперу в масштабі 1:10.
 3. Виконання проекту моделі на манекені засобами наколки з макетної тканини.
 4. Корегування форми моделі та перевірка розмірів виробу в макетній тканині. виправлення недоліків.
 5. Перенесення перевіреної конструкції на папір для лекал та виготовлення основи лекал.
 6. Обґрунтування вибору матеріалів та фурнітури для виготовлення виробу з основної тканини.
- Перевірка відповідності властивостей матеріалів обраним тектонічним властивостям форми.
7. Вибір та обґрунтування засобів обробки деталей та їх поєднання між собою в утворенні обраної форми.
 8. Виконання технічного проекту в розробці моделі з технічним рисунком форми.
 9. Виготовлення виробу з використанням нетрадиційних засобів технологічної обробки.
 10. Перевірка відповідності отриманої форми виробу тектонічній побудові обраної для проектування. Корегування засобів деконструкції та трансформації виробу.

Після завершення роботи студенти готують звіт з виконаного проектного завдання із включенням наукової частини розробки, в якій наводяться провідні засоби трансформації та деконструкції визначені студентами для кожного дизайн – проекту.

Наукові розробки проведені в процесі підготовки вищезазначеного навчально-методичного завдання дали можливість розробки класифікації провідних засобів деконструкції та трансформації, до яких віднесені: трансформації складчастих конструкцій, перфорація поверхні матеріалу, перфорації з поворотними трансформаціями частин форми, сітчасті перфорації для просторового розвитку форми, складання форми з цілісних відрізків плоских матеріалів за принципами «орігамі» та інші.

Виконання студентами запропонованого навчально-методичного завдання дає можливість розширення практичних та теоретичних навичок в проектуванні перспективних моделей одягу засобами деконструкції та трансформації в дизайні колекцій одягу, який представляє принципово нові властивості форми. В процесі виконання завдання студенти набувають навичок самостійної наукової роботи з аналізу засобів тектонічних трансформацій проектованої форми та синтезу знань у визначенні кореляційних зв'язків між властивостями форми і засобами її формоутворення.

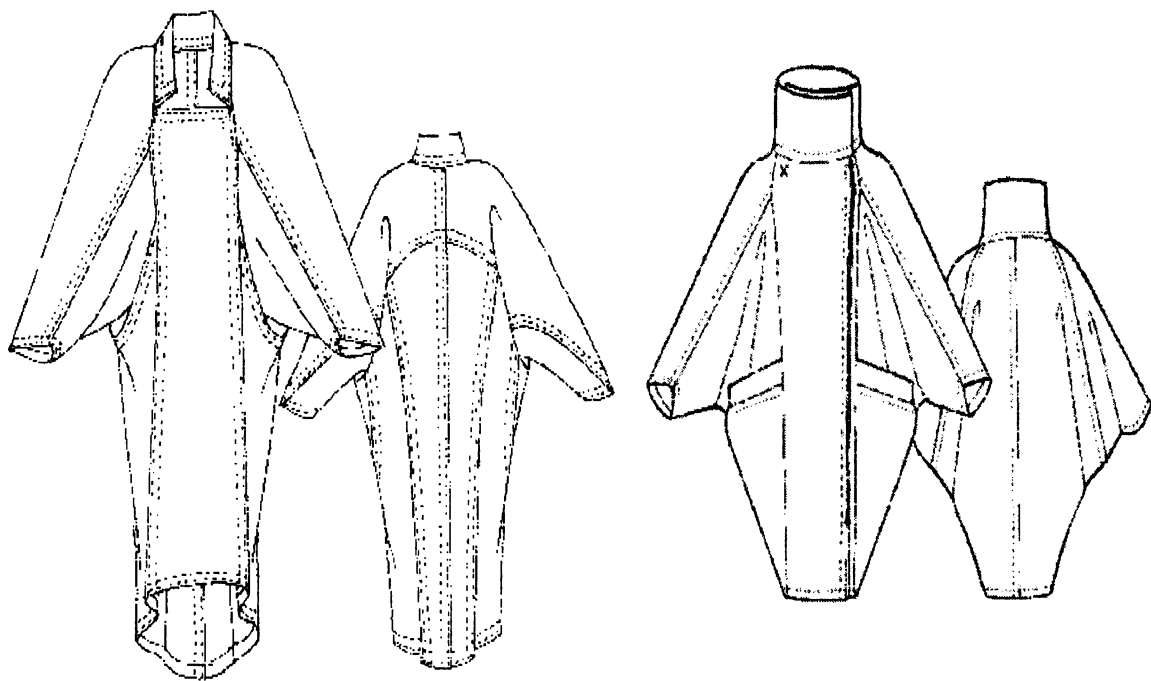

Рис 1. Технічний рисунок моделей виконаних методом деконструкції

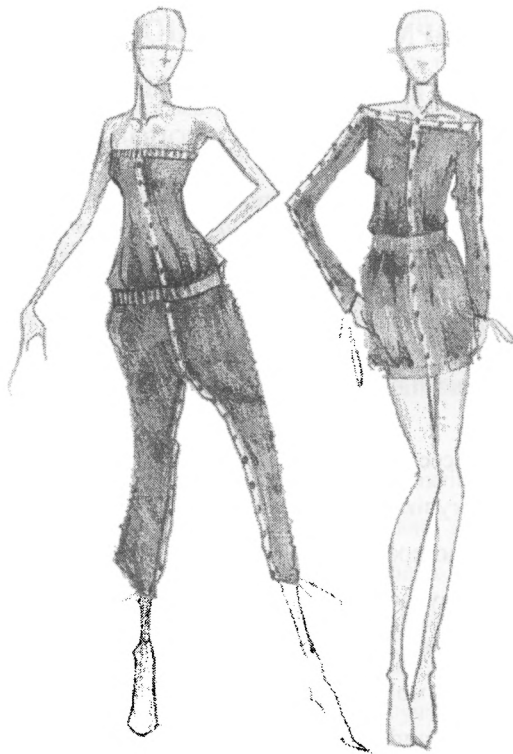

Рис. 2. Ескіз моделі виконаний методом трансформації

Висновки

Нові науково-методичні розробки в напрямку дослідження тектоніки формоутворення костюма включено до методики проведення занять з курсу «Виконання проекту в матеріалі», для студентів спеціальності «Дизайн», що надає можливості більш обґрунтованого відпрацювання та закріплення теоретичних навичок в практичній роботі по проектуванню перспективних форм виробів, підбору відповідних матеріалів, технології їх виготовлення, визначенню відповідних поставленому завданню оздоблень та фурнітури. На основі представленої науково-методичної розробки викладач має можливість оптимального контролю та корегування ходу проектної роботи студентів, для того щоб практичне виконання завдання набувало завершеної форми та реального функціонального призначення.

ЛІТЕРАТУРА

1.

- Конструктивное моделирование одежды.: Учебное пособие для вузов/ А.И. Мартынова, Е.Г. Андреева – М.: Московская государственная академия легкой промышленности, 2002.
- Конструирование одежды.: С.В. Куринова, Н.Ю. Савельева, «Феникс» - 2004.
- Моделирование и художественное оформление одежды.: В.В. Ерилова, Д.Ю. Ерилова – М., 2000.
- Дизайнерское образование. История. Теория. Практика/ под общей редакцией В.Р. Аронова, В.Ф. Сидоренко. – М.: МГТУ им. А.Н. Косыгина, 2007.
- Тектоніка формоутворення костюма: Навчальний посібник. Т.В. Ніколаєва – К.: Арістей, 2005.

Надійшла 16.07.2010